242—243. Hovs kyrka, Göstrings hd.

Pl. LXXXVIII. Fig. 3.

I kyrkans västra gavelvägg vid golvet norr om stora gången sitter en 1,86 m lång häll inmurad, som sträcker sig 60 cm ut ur väggen, varav 24 cm äro ristade med en bård av egendomliga slingor, som inåt begränsas av en rak linie. Troligen har hällen utgjort sidan av en kista.

Hällen består av två stycken, det större, Ög. 242, 1,42 m långt, det mindre 32 cm, vilket senare troligen tillhört en annan runsten, Ög. 243.

---

244. Vifolka kyrkogård, Vifolka hd.

Pl. LXXXVIII. Fig. 4.

Stenen hittades hösten 1912 vid omsättning av kyrkogårdsmurens västra sida, stående på kant, så att blott kanten var synlig. Orgelnisten K. A. Hedrén slöt av stenens form, att den kanske vore en runsten och bad folket fortsätta att gräva, varvid ristningen upptäcktes, som blott utgöres av ett konstfullt kors. Stenen restes 1914 invid norra kyrkogårdsmuren nära dess västra ända.

Ämnet är ljusröd granit, höjden efter resningen 1,60 m, bredden vid foten 98 cm, i toppen c. 68 cm, över korsets medelpunkt 76 cm.

---

245. Östra Eneby kyrka, Bråbo hd.

Pl. LXXXIX. Fig. 1.

Vid uppgörande av förslag till restaurering av Ö. Eneby kyrka 1917 upptäcktes i den äldsta delen av den flera gånger tillbyggda kyrkan invändigt ovan valven nära taket å södra väggen c. 1 m öster om ett igensatt, å vapenhusvinden synligt, litet romanskt fönster en å putsen med blågrå färg målad runinskrift, som är 58 cm lång med 5,5 cm höga runor.

Av 1 finnes blott foten i behåll, på 2 **u** fattas övre hälften av staven. 3 är med säkerhet **þ**, icke **b**, som däremot 4 tyckes hava varit; en blågrå halvrund är nämligen otydligt synlig, som utgjort runans nedre del, över vars inre färgen spridits, runans övre del är utplånad. 5 **ᛅ a** är matt men tyckes kunna säkert skönjas, av 6—7 synas blott antydningar till staven. 8 är ett säkert **i**, 5 cm långt på 3 cm avstånd från 7. 9 är tydlig, men runans topp saknas, i det staven blott är 4,5 cm lång och bistaven, som skulle kunnat tillhöra **k** men möjligen ock **þ**, endast 2 cm; runans topp har kanske en

gång blivit överrappad. De följande runorna äro fullt säkra: 10 ᚾ **o** med staven 5 cm, 11 **u**, 12 **f** med nedre bistaven utgående från stavens fot, 13—14 binderuna av ᛏ **æ** och **r**.

I det runor, vilkas beskaffenhet ej är klar, betecknas med *i*, är inskriften alltså följande:

*i***uþ***b***a***i***i***ik** (eller **þ**)**oufær**
5 10

Å väggen synas rester av romanska målningar, vilkas ämne icke kan utrönas. På dessa målningar torde runinskriften haft avseende, men dess tydning kan blott delvis gissas. Ordet 1—3 kan förmodas hava varit **kuþ** 'Gud', vars predikat följt i 4—9 och varit **bar* l. *baþ*, knappast **bōþ*, objektet har varit 7—10, alltså ett svagt fem., och 11—14 **ufær**, fsv. *yvir*, har bildat lös sammansättning med verbet. Månne **oufær** betytt 'över' och betydelsen varit: »Gud hade överseende med dig» (åskådaren, 'människan', jfr fsv. *ivirbœra*, da. *overbære*)?

---

246. Örberga prästgård, Dals hd.

Pl. LXXXIX. Fig. 2.

Runstenen har legat som trappsten i den 1905 nedbrunna, gamla arrendatorsbyggnaden vid Örberga prästgård, kördes 1906 jämte annan sten ned på gärdet för att bli plan över en vägbro men lades aldrig in utan ställdes vid en gärdesgård, varifrån H. K. H. prins Eugen våren 1917 lät föra upp den till sin villa Öregården invid prästgården.

Ämnet är kalksten, största längden är 1,08 m, största bredden 1 m, som varit den ursprungliga, enär en del av den släthuggna kanten är bevarad, jämlöpande med runinskriften.

Stenens mittyta är prydd med mångfaldigt sammanflätade ornament, delvis upphöjda, vilkas sträckning och inbördes förhållande nu dock icke alltid kan tillfredsställande följas; på en stor del av stenen äro dock ornamenten jämte stenens ursprungliga yta bortfrätta. Utanför en 4 cm bred bård utefter stenens långsida stå några runor, som dock icke fortsatts ända till bårdens inåt stenen böjda, avsmalnande ända.

Runorna stå med toppen inåt stenen och läsas från höger till vänster. 1 är en stav 3 cm uppifrån, 2—3 **nk**, därpå kolon och 4 ᚿ **s**. 5 är en stav 7,5 cm, alltså antagligen bibehållen i det närmaste i hela sin längd och troligen **i**. 6 är en stav 4,5 cm uppifrån, som kan antagas hava haft bistaven till ᛏ **a** alldeles i stenens nuvarande kant. Då avståndet är 6 cm mellan 6 och 7, som är en stav 2 cm uppifrån, har ett kolon antagligen funnits mellan dem och hälften av dess övre prick tyckes också vara i behåll.

Inskriften är alltså: — *i***nk : si***i* : *i*
5

4—6 hava säkerligen varit possessivpron. 'sin', ristat **sia** och föregånget av ett ord, som betecknat släktskap eller annat förhållande mellan den avlidne och den, som låtit göra stenen, och följt av adj. *gōdhan* 'god', vars första runa 7 varit, jfr Ög. 78 Högby. Det ligger närmast att för 1—3 tänka på ett starkt böjt **arfing*, **ærfing* 'arvinge, son', som ock tyckes förekomma B. 787, L. 902 Djulefors, varom dock S. Bugge, *Runverser* s. 187, yttrar: »For **a—k** finder jeg ingen anden Udfyldning end **a**[**rfi**]**k** *arfing* eller *ærfing*. Men denne tilfredsstiller mig